

l. 1532. Turki razdejali gradič na sedanjem Gradišču nedaleč od Središča, tu pa, da so Turki razdejali središki grad l. 1479.“

V drugem delu popisuje g. pisatelj življenje 36 srediških tržanov in 26 drugih duhovnikov, ki so v tej kapelici pevali novo mašo, posebno pa zlatomašnika gg. stolnega prošta lavantinskega Lavrencija Herga in Matija Šinko, vpokojenega profesorja in župnika. Prvega sliko podajemo tudi mi. Rojen je bil v Središču 9. avg. 1829 ter bil posvečen v mašnika 25. julija 1852. Knezoškof Anton Mart. Slomšek ga je poklical 1. oktobra 1859 kot začasnega profesorja cerkvene zgodovine in arheologije v Maribor. Od l. 1861. dalje je bil skozi devetnajst let župnik v Lembahu. 1880 je postal kanonik. Spisal je več dobrih

Kapelica Žalostne Mat. Božje v Središču.

nabožnih knjig: „Venec pobožnih molitev“ (prvi natis l. 1858, sedmi l. 1898), „Duhovni Vrtec“ (peti natis 1893), „Svete pesmi za šolarje“ (četrti natis 1888), „Zbirka narodnih pesmi I. in II. zv., „Venite adoremus“ (1900) i. t. d. — Ta knjižica je gotovo v čast središkemu trgu, a tudi za nas vse važna zaradi mnogoterih v njej nabranih domovinoznanskih podatkov.

L.

HRVAŠKA.

KNJIGE „DRUŽTVA SV. JERONIMA“ ZA L. 1902.

„Družtvo sv. Jeronima“, katero izvršuje med Hrvati isto nalogo, kakor pri nas „Družba sv. Mohorja“, je izdalo pred kratkim knjige za l. 1902. Vsak član je prejel štiri knjige, in sicer sledeče:

1. **Mučenici.** Pripovijest iz dobe drevnih krščana. Napisao Milutin Mayer. — 80. Str. 142. — Mučeniško dōbo prvih kristjanov so že mnogokrat opisovali. Hrvatje poznajo v prevodu „Fabiolo“ in „Quo vadis“, Ivan Tkalčić je napisal že v šestdesetih letih svojo „Severilo“, katere dejanje se vrši v Sisku, a v „Mučenikih“ je stopil prvič pred hrvaške čitatelje mladi, nadarjeni učitelj Milutin Mayer. Dejanje njegove povesti se začne v Rimu v onih dneh, ko se je cesar Prob, ko je zmagal v Mali Aziji Palfurija, slavno vračal v Rim. Krščanstvo pridobiva vedno več pristašev, kristjanka je že Lukrecija, žena centuriona Marka Emilija, katera s pravo materinsko ljubeznijo vzgaja svojega sina Julija. On še ni kristjan, vendar se mu stidi meškužno življenje oddličnih Rimljanov, njihova okrutnost in trpinčenje sužnjev. Njegovo plemenito mišljenje

Rojstna hiša Hergova v Središču.

vpliva tudi na njegovega prijatelja Valerija, sina senatorja Marcela Valerija. Oba se pokristjanita. Julij umre v Rimu mučeniške smrti; Valerija pošljejo v sremske kamenolome. Pod cesarjem Dioklecianom se je ponovilo še enkrat preganjanje, in tedaj je umrl tudi Valerij s tremi drugovi, ker niso hoteli izklesati Eskulapovega kipa (primeri Medovićevo sliko: „Sremski mučeniki“, „Dom in Svet“ l. 1901, str. 425). Dioklecian je odložil l. 305. cesarsko čast, in za kristjane se je začela nova doba — doba zmage,

Pisatelj je z veseljem in navdušeno pisal svojo povest. Prav zanimivo pripoveduje, in ljudstvo bo gotovo zelo rado čitalo njegovo povest. Lepo je opisal življenje v Rimu, pobožnosti v katakombah, muke v amfiteatru, živo vero in značajnost starih kristjanov. A